

Χρόνος αιχμώρος

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΟΜΟΣ 2
VOLUME 2

ΤΕΥΧΟΣ 1
ISSUE 1

ΜΑΪΟΣ 2003
MAY 2003

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ - Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΚΟΚΚΩΣΗΣ ΧΑΡΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΓΟΥΣΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ ΗΛΙΑΣ

ΠΕΤΡΑΚΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΔΕΦΝΕΡ ΑΛΕΞΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Αραβαντινός Αθανάσιος	- ΕΜΠ
Ανδρικόπουλος Ανδρέας	- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Βασενχόβεν Λουδοβίκος	- ΕΜΠ
Γιαννακούρου Τζίνα	- ΥΠΕΧΩΔΕ
Γιαννιάς Δημήτρης	- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Δελλαδέτσιμας Παύλος	- Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
Δεμαθάς Ζαχαρίας	- Πάντειο Πανεπιστήμιο
Ιωαννίδης Γιάννης	- Tufts University, USA
Καλογήρου Νίκος	- ΑΠΘ
Καρύδης Δημήτρης	- ΕΜΠ
Κοσμόπουλος Πάνος	- ΔΠΘ
Κουκλέλη Ελένη	- University of California, USA
Λαμπριανίδης Λόης	- Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Λουκάκης Παύλος	- Πάντειο Πανεπιστήμιο
Λουρή Ελένη	- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Μαντουβάλου Μαρία	- ΕΜΠ
Μελαχροινός Κώστας	- University of London, Queen Mary, UK
Μοδινός Μιχάλης	- Εθν. Κέντρο Περιβ. και Αειφ. Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ)
Μπριασούλη Ελένη	- Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Παπαθεοδώρου Ανδρέας	- University of Surrey, UK
Πρεβελάκης Γεώργιος-Στυλ.	- Universite de Paris I, France
Φωτόπουλος Γιώργος	- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Χαστάογλου Βίλμα	- ΑΠΘ

Διεύθυνση:

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας

και Περιφερειακής Ανάπτυξης

Περιοδικό ΔΕΙΧΩΡΟΣ

Πεδίον Άρεως, 38334 ΒΟΛΟΣ

<http://www.prd.uth.gr/aeihoros> e-mail: aeihoros@prd.uth.gr

τηλ.: 24210 – 74456 fax: 24210 - 74380

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Επιστημονικό Περιοδικό

αειχώρος

Επιμέλεια έκδοσης : Άννα Σαμαρίνα - Παναγιώτης Πανταζής
Layout : Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας
Σχεδιασμός εξωφύλλου : Γιώργος Παρασκευάς
Εκτύπωση : Αλέκος Ξουράφας
Κεντρική διάθεση : Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Περιεχόμενα

	Εισαγωγή	4
	Λαμπριανίδης Λ.	6
Τοπικά προϊόντα ως μέσο για την υποβοήθηση της ανάπτυξης των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών της ευρωπαϊκής υπαίθρου	Μηριασούλη Ε.	36
Τα "κοινά" - πόροι συλλογικής ιδιοκτησίας και συλλογικής ευθύνης: έννοιες, προβλήματα και το ζήτημα της διαχείρισής τους	Μπεριάτος Η.	58
Σχεδιασμός και διαχείριση προστατευομένων περιοχών στην Ελλάδα: θεσμικές εξελίξεις, προβλήματα και προοπτικές	Ψυχάρης Ι., Γεωργίου Γ.	90
Το δημοσιονομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά τη διεύρυνση και οι επιπτώσεις του στην περιφερειακή συνοχή	Λιαργκόβας Π., Γιαννιάς Δ. και Φωτόπουλος Γ.	114
Συγκλίσεις και αποκλίσεις της ποιότητας ζωής στην Ελλάδα: 1960-2000	Γαβρήλου Ε., Μπουρδάκης Β.,	130
Cube II - Hypercube: Η Νοηματική Ανασυγκρότηση του Χώρου: ο επαναπροσδιορισμός των "Αρχιτεκτονικών Σταθερών" και των Πρωταρχικών Δομών "Σωματικής Εμπειρίας"		
	ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	
	Στεφάνου Ι., Μιχάλαϊνα Ε.	146
Σχολιασμός στη Λευκή Βίβλο για την ενέργεια: η συμπληρωματικότητα τριών φαινομενικά αντικρουόμενων στόχων	Χατζηθεοδωρίδης Φ., Καζάκη Σ. και Πογιαρίδης Η.	160
Η Εφαρμογή των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης του Αγροτικού Χώρου στα Ελληνικά Νησιά		
	ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ	
	Κάρκα Ε.	182
William Lafferty - James Meadowcroft (επ.), Implementing Sustainable Development Strategies and Initiatives in High Consumption Societies		
	ΑΠΟΨΕΙΣ	198
Συνέντευξη με τον Louis Albrechts		200
Συνέντευξη με την Patsy Healey		206
Συνέντευξη με τον Ernest Alexander		216
Συνέντευξη με την Rachele Alterman		226
Συνέντευξη με τον Hans Mastop		234

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Οι σύγχρονες κοινωνίες αντιμετωπίζουν ολοένα και εντονότερα μια σειρά προκλήσεων που απορρέουν από ευρύτερες αλλαγές και ανακατατάξεις οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά τη δομή και τη δυναμική της οικονομίας και κοινωνίας σε παγκόσμιο, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Οι αλλαγές αυτές επιφέρουν αναδιαρθρώσεις στο χώρο επηρεάζοντας τη δυναμική του αγροτικού χώρου και των αστικών κέντρων, τις σχέσεις αστικού κέντρου - ενδοχώρας, την ενδοπεριφερειακή και διαπεριφερειακή δυναμική, καθώς και τις δομές των αστικών κέντρων και οικισμών. Στο πλαίσιο αυτό αναζητείται και ο ρόλος του χωρικού σχεδιασμού, η σχέση του με τις τομεακές πολιτικές και την αναπτυξιακή πολιτική γενικότερα, την πολιτική για το περιβάλλον και την αναζήτηση μιας στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη.

Αυτός ο προβληματισμός βρίσκεται στο κέντρο του επιστημονικού διαλόγου που αποσκοπεί να ενισχύσει το περιοδικό Αειχώρος, και που όπως προκύπτει από τα πολύ θετικά σχόλια για το πρώτο τεύχος, αποτελεί κεντρικό θέμα του επιστημονικής κοινότητας της χώρας στα θέματα χωρικού σχεδιασμού. Στο δεύτερο αυτό τεύχος του περιοδικού συμπεριλήφθησαν ΑΡΘΡΑ που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων χωρικού σχεδιασμού.

Το πρώτο άρθρο διαπραγματεύεται το ρόλο των τοπικών προϊόντων ως μέσου ανάπτυξης του αγροτικού χώρου καθώς και την αναγκαιότητα ένταξής τους στην ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου τοπικού παραγωγικού συστήματος (επιχειρηματικότητα, τεχνογνωσία, κ.λπ.).

Το δεύτερο άρθρο εστιάζεται σε ένα από τα βασικά προβλήματα της πολιτικής για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη, την έλλειψη διαχείρισης των φυσικών, ανθρωπογενών και πολιτισμικών πόρων και την ανάγκη ανάπτυξης διαχειριστικών πλαισίων διαμέσου του χωρικού σχεδιασμού σε μια προοπτική συλλογικής ευθύνης για την ορθολογική διαχείρισή τους.

Το τρίτο άρθρο επικεντρώνεται σ' ένα βασικό εργαλείο του χωρικού σχεδιασμού και της προστασίας περιβάλλοντος σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, το σχεδιασμό και τη διαχείριση των περιοχών με ιδιαίτερο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον (περιοχές προστασίας) με αναφορά στην Ελλάδα.

Το τέταρτο άρθρο εξετάζει ένα από τα βασικά θέματα πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις δυνατότητες του δημοσιονομικού πλαισίου για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων μετά τη διεύρυνση και την αναζήτηση ενός σύνθετου σχήματος πολιτικών.

Το πέμπτο άρθρο παρουσιάζει ένα νέο τρόπο ανάλυσης των περιφερειακών ανισοτήτων ο οποίος ενσωματώνει και την ποιότητα ζωής ως βασική διάσταση, σύμφωνα με τη σύγχρονη διεθνή επιστημονική σκέψη και με αναφορά στην Ελλάδα.

Το έκτο άρθρο αναφέρεται, με αφορμή την κριτική προσέγγιση μιας κινηματογραφικής ταινίας, σ' ένα ειδικό θέμα χωρικού σχεδιασμού στο επίπεδο της αστικής σύνθεσης και του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού, από τη σκοπιά της αναπαράστασης του χώρου με βάση τα δομικά του χαρακτηριστικά και σε σχέση με την κίνηση των σωμάτων στο χώρο.

Στα ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ περιλαμβάνεται μία παρουσίαση για την Ενεργειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέχρι το 2020 όπως περιγράφεται στη Λευκή Βίβλο για την Ενέργεια και μια αποτίμηση της εφαρμογής των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης του αγροτικού χώρου στα ελληνικά νησιά.

Στις ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ περιλαμβάνεται μια κριτική αναφορά σ' ένα βιβλίο για τα προβλήματα εφαρμογής της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Στο ειδικό αφιέρωμα για την κρίση του σχεδιασμού που ξεκίνησε από το πρώτο τεύχος, στο τμήμα με τις ΑΠΟΨΕΙΣ φιλοξενούνται οι σκέψεις πέντε διεθνώς διακεκριμένων πολεοδόμων όπως αποτυπώθηκαν στις συνεντεύξεις σε εκπροσώπους του περιοδικού. Πρόκειται για επιστήμονες με ειδική συμβολή στην ανάπτυξη της διεθνούς σκέψης για το χωρικό σχεδιασμό: των Louis Albrechts, Patsy Healey, Ernest Alexander, Rachel Alterman και Hans Mastor. Οι συνεντεύξεις ακολούθησαν τη βασική δομή για το ρόλο και το χαρακτήρα του σύγχρονου σχεδιασμού όπως διατυπώθηκε στο πρώτο τεύχος του περιοδικού. Ο Albrechts αναφέρεται στο ορθολογικό πρότυπο, η Healey στο "συνεργατικό" σχεδιασμό, ο Alexander στο "θεσμικό/οργανωσιακό" σχεδιασμό, η Alterman στη χρησιμότητα της συγκριτικής ανάλυσης της διεθνούς εμπειρίας και ο Mastor σε μια πραγματιστική (εμπειρική) προσέγγιση.